

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СМАЊЕЊЕ ФАКТОРА РИЗИКА ЗА ЗДРАВЉЕ
СТАНОВНИШТВА ГРАДА ДОБОЈА ЗА ПЕРИОД 2018-2019. ГОДИНА**

САДРЖАЈ

	УВОД	6
1.	ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ДОБОЈА	9
1.1.	Историјски осврт	10
2.	ВИТАЛНИ И ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ	11
3.	ЗДРАВСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЉИ	12
3.1.	Индикатори доступности здравствене заштите на подручју града Добоја	13
3.1.1.	Обезбијеђеност кадровима у здравственој заштити	13
3.2.	Индикатори ефикасности здравствене заштите на подручју града Добоја	14
3.2.1.	Просјечан број посјета у породичној медицини	14
3.2.2.	Просјечан број посјета дјецe и предшколске омладине	15
3.3.	Индикатори квалитета здравствене заштите	15
3.4.	Индикатори здравственог стања становиштва	15
3.4.1.	Очекивано трајање живота	15
3.4.2.	Смртност одојчади и перинатална смртност	16
3.5.	Индикатори детерминанти здравља	16
4.	СОЦИОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ	19
4.1.	Просјечан број чланова по домаћинству	20
4.2.	Однос запослених и незапослених	20
4.3.	Просјечне зараде по запосленом	21
5.	ИСХРАНА У ШКОЛСКИМ ОБЈЕКТИМА	21
6.	ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	22
7.	СИСТЕМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	22

7.1.	Дом здравља Добој	23
7.2.	Општа болница Добој	26
8.	ОБРАЗОВАЊЕ	27
9.	СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	30
9.1.	ЈУ Дом за стара лица Добој	30
9.2.	Фондација “Центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју“	30
9.3.	Градска организација Црвеног крста	31
10.	БЕЗБИЈЕДНОСТ У ЗАЈЕДНИЦИ	31
11.	РЕКРЕАЦИЈА И СПОРТ	32
12.	КУЛТУРА	32
13.	МЕДИЈИ	33
14.	ВЈЕРСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ	33
15.	SWOT АНАЛИЗА	35
16.	ВИЗИЈА И МИСИЈА	36
17.	СТАРТЕШКИ ОПШТИ ЦИЉ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	36
18.	ПРИЛОГ: ТАБЕЛА АКЦИОНОГ ПЛАНА	

УВОД

Према процјенама Свјетске здравствене организације 95% укупних смртних случајева у БиХ (у вези са подацима из Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине и Дистрикта Брчко) може се приписати у четири главне групе незаразних болести: кардиоваскуларне болести, карциноми, дијабетес и хроничне болести респираторног система. Ове незаразне болести су, такође, и главни узрок лошег здравља и инвалидитета.

Свјетска банка понудила је техничку помоћ и савјете Републици Српској и тијелима Федерације БиХ у циљу предузимања стратешких интервенција за смањења фактора ризика од одабраних незаразних болести (НЗБ), путем промовисања контроле употребе дувана и алкохола, те путем побољшања прехране и повећања физичке активности.

Швајцарска агенција за развој и сарадњу пристала је омогућити средства и да преузме улогу партнера Свјетске банке путем Повјереничког фонда, у циљу пружања подршке властима у Републици Српској и Федерацији Босне и Херцеговине у припреми и реализацији ефикасних и промотивних програма превенције за смањење одабраних фактора ризика за незаразне болести међу становништвом.

Пројекат “Смањење фактора ризика за здравље у Босни и Херцеговини” има за циљ промјену ставова и понашања у вези са факторима НЗБ међу грађанима двије одабране заједнице Републике Српске (Добој и Зворник) и Федерације Босне и Херцеговине (Мостар и Зеница). То укључује и поспјешивање знања и праксе која промовише добро здравље у образовним и здравственим установама. Ова компонента финансира: израду сетова алата за сваки фактор ризика за промовисање јавних простора без дуванског дима и здраве животне стилове у образовним и здравственим институцијама, обуке предавача, израда/ревизија и дистрибуисање материјала за обуке у циљним групама. Финансира, између осталог, и техничку помоћ за припрему и реализацију кампања заговарања и друштвене ангажованости, као и анкете. Исто тако, ова компонента финансира грантове заједницама за приједлоге подршке здравих животних стилова. Неопходно је спровести финалну студију на крају пројекта.

Развојни циљ пројекта (ПДО) је пружање подршке Републици Српској и Федерацији Босне и Херцеговине у смањењу фактора ризика одабраних незаразних болести, путем промовисања контроле употребе дувана и алкохола, исхране и физичке активности код одабраних корисника (дјеца у предшколском узрасту, дјеца у школском узрасту, наставници, здравствени радници, и запослени у локалној самоуправи) у двије одабране заједнице.

Пројекат је замишљен да се спроведе кроз четири компоненте:

1. Заговарање
2. Мобилизација заједнице
3. Едукација/интервенције
4. Оцјењивање/Мјерење

У циљу спровођења компоненте пројекта Мобилизација заједнице Градоначелник Добоја је Рјешењем бр. 02-022-1-297/18 од 09.03.2018. године именовоа Локалну акциону групу (ЛАГ) у сљедећем саставу:

1. Анђа Сушић, ЈЗУ Дом здравља Добој, координатор ЛАГ
2. Сања Стојчиновић, ГУ Добој, замјеник координатор ЛАГ
3. Гордана Перић, ГУ Добој, контакт особа за провођење Пројекта
4. Даниела Микић, ГУ Добој, члан
5. Мр.сц.др Милена Тодоровић, ЈЗУ ИЗЈЗ РС РЦ Добој, члан
6. Весна Квржић, ЈЗУ Дом здравља Добој, члан
7. Дејан Недић, ЈЗУ Дом здравља Добој, члан
8. Спасоје Васиљевић, ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој, члан
9. Милена Вуковић, ЈУОШ“Свети Сава“ Добој, члан
10. Мира Цвијановић, ЈУОШ“Свети Сава“ Добој, савјет родитеља, члан
11. Мевлида Дервишефендић, ЈУОШ“Петар Кочић“ Сјенина Ријека, Добој, члан
12. Милена Јовић, ЈУ Медицинска школа Добој, члан
13. Дејан Митровић, ЈУОШ“Радоје Домановић“ Осјечани Добој, члан
14. Сања Ристикић, ЈПУ“Мајке Југовић“ Добој, члан
15. Даница Стјепановић, ЈПУ“Мајке Југовић“ Добој, члан
16. Горан Продић, Спортско удружење“Про-Геа“, Добој, члан
17. Данијел Атијас, Јеврејска општина Добој, члан
18. Протојереј ставрофор Драгиша Симић, СПЦ општина Добој, члан
19. Мр Бајро Цафић, Мецлис исламске заједнице Добој, члан

20. Драшко Мишковић, Фондација „Центар за дјецу и омл.са см.у развоју“, Добој-члан

21. Горан Лазић, Рукометни клуб „Слога“ Добој, члан

22. Младен Палексић, Рукометни клуб „Слога“ Добој, члан

23. Кенан Галијашевић, ВМШЗ Добој, члан

24. Факета Авдић, НВО „Мерхамет“ Добој, члан

25. Немања Цвијановић, Школа спорта „Спарта“ Добој, члан ЛАГ

Рјешење о именовању ЛАГ Града Добоја број од 02-022-1-297/18 од 09.03.2018. године је објављено је на страници сајта Града Добоја, као и Пословник о раду ЛАГ.

Методологија рада

Процес израде Акционог плана мобилизације заједнице за смањење фактора ризика по здравље спроводен је у периоду од 23.04. до 22.05. 2018. године и прошао је кроз сљедеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде Акционог плана
2. Израда анализе стања
3. Стратешко и акционо планирање (кроз 3 обуке и 2 састанака)
4. Усвајање стратешког документа од стране града Добоја

Стварање предуслова за реализацију процеса израде Акционог плана

Први корак у процесу израде Акционог плана је било формирање Локалне акционе групе за израду и дефинисање динамике будућих активности како би финални стратешки документ био усвојен од стране Градоначелника у текућој години. У припремној фази договорено је да Акциони план важи за 2018 /2019. годину. Такође је договорено да ће у свакој наредној години коју обухвата План бити спроведен процес процјене постигнутих резултата у претходној години (ревизија), што ће уз стратешке правце из Плана бити основа за креирање детаљних активности за наредну годину.

Анализа ситуације је један од кључних корака у процесу израде Акционог плана. Подаци који су прикупљени подијељени су у сљедеће категорије: географски, демографски и витални показатељи; здравствени показатељи; показатељи активности на унапређењу здравља становноштва и превенцији болести; социоекономски услови, организација заједнице, безбиједност у заједници, рекреација и спорт, култура, медији, вјерске заједнице и организације и SWOT анализа. Наведени показатељи су прикупљени кроз различите базе података

и анализу показатеља здравственог стања становништва града/општине.

Стратешко и акционо планирање

На основу прикупљених података кроз реализацију 3 обуке из области стратешког и акционог планирања, издефинисани су стратешки правци у области смањења фактора ризика по здравље (пушење, алкохол, физичка неактивност и неправилна исхрана) у наредне 2 године. У дефинисању и креирању конкретних активности, поред наведених података, кључну улогу је имала и анализа локалних ресурса, односно реалне могућности локалне заједнице. Обуке су организоване за све чланове Локалне акционе групе.

Усвајање стратешког документа од стране града Добоја

Финална верзија Акционог плана предата је Градоначелнику на усвајање.

1. ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ДОБОЈА

Добој се налази директно на главној саобраћајној линији која ће повезивати Средњу Европу (Будимпешта) са Јадранским морем (коридор 5Ц). Увијек је представљао кључни саобраћајни чвор Босне и Херцеговине. Такође, Добој и даље има природну, економску и комуникациону улогу као традиционално средиште озренско-посавске регионалне цјелине.

Површина територије Града Добоја (без новоосноване општине Станари) обухвата око 653 км² и подијељена је на 67 мјесних заједница.

1.1. Историјски осврт

Изградња тврђаве у 13. вијеку налагала је заснивање вароши. У средњем вијеку се говорило за тврђаву град, а за варош подграђе, чиме је наглашавана животна везаност двије појаве. Увијек треба имати на уму, тврђава је грађена у сврху контроле важног друма и његовог раскршћа у овом дијелу долине Босне. Велики друм на раскршћу има празан простор, а овај за насеље вриједност трга у средњевијековној вароши.

На гравиранима из много каснијег времена, око 1785. године, из пера вјероватно капетана Божића, вјештог аустријског уходе и доброг топографа, изузетно успјешно је приказана урбана ситуација вароши Добоја. У њој све стоји како је саграђено у 13. вијеку. Само је мали додатак из 16. вијека, кратка уличица од трга до гробља које Турци заснивају, јер хришћани средњег вијека друго гробље, осим оног око цркве, изгледа нису имали. Гравира врло убједљиво показује пуну зависност урбане цјелине вароши, њеног просторног размјештаја до топографије локације. Додатно још стоји и чињеница да је траса друма нужно морала ићи из долине на превоју/седлу, па је онда јасно, како је при заснивању вароши

урбанистичко рјешење уствари изнуђено облицима тла, а не избором првог градитеља.

То је био почетак настанка вароши по имену Добој, са три улице и тргом, али на важном раскршћу. Из даљине виђена, прибијена уз тврђаву, изгледала је са својим дрвеним кућицама, као јато птића уз некакву огромну камену птицу. Данас може изгледати чудно, али је истина како је правило средњег вијека, да око тврђаве куће морају бити грађене само од дрвета. То је зато што је камен из зидова кућа, нападач могао вишеструко користити при опсади тврђаве.

Могуће је постављати бројна питања око најстарије вароши Добоја, али је мало одговора могуће пружити. Писаних извора једноставно нема, а материјални археолошки налази су скромни. Број кућа, сасвим уопштено и приближно даје се извести из величине тврђаве, која у мирним временима захтијева посаду 30 - 50 стражара. То онда значи исти број кућа у вароши. Познато је да у варошима које су заштићене тврђавама, а имају тргове, више него радо бораве трговци и занатлије, а дјелатност неких заната је и директно везана за потребе тврђава. Коначно треба видјети у добојској вароши и куће неких мањих бољара, чија су имања у околини. Зато би бројеви стражара око 50, трговаца и занатлија 10 - 15 и око 10 локалних бољара давало неку сасвим приближну бројку од око 70 кућа.

Турско освајање, затим доградње на добојској тврђави имале су за њену варош битне посљедице и промјене. Дотадашња хришћанска посада није уживала повјерење Турака па је тврђаву напустила, а нормално и варош, јер су на њихово мјесто доведени турски стражари. За старо хришћанско становништво одређена је сусједна локација, која ће по друштвеном статусу што им је у новој држави припадао (раја) добити име Рајчиновац. Они ће потом засновати и своје ново гробље на благој узвишици при крају данашње Видовданске улице. То гробље ће бити разорено у нашим данима, послје 2. свјетског рата. У старој добојској вароши у вријеме 1512. - 1520. године, за султана Селима I, биће срушена хришћанска црква из 13. вијека, па на њеном мјесту саграђена џамија.

То је прва исламска богомоља у добојској вароши. Неопходно је посебно скренути пажњу, како од 13. вијека када је утемељен, па до последњих деценија 19. вијека, варош добојска стоји као окамењена, баш као тврђава. Број кућа пред крај турске владавине, једва да је удвостручен. Томе има више узрока, а најважнији су свакако што је ово гранично област већ од краја 17. вијека и свијест да освајања на Балкану за Турке не могу вјечно трајати.

За добојску варош велике промјене долазе при крају 19. вијека. На просторном плану, промјене не иду у прекрајању старог, из средње вијека наслијеђеног језгра, већ се крећу у територијалном ширењу насеља. Дошла су сасвим нова времена. Заосталу турску царевину са њеном источњачком идеологијом замјењују Аустро-Угарска, европски окупатор са концептима модерног привређивања. Градњом уске жељезничке пруге Панонија-Приморје, долина Босне улази у мрежу европских

комуникација. Раскрсница код Добоја (Усором према Теслићу и Спречом према Тузли), постаје најважнији и најпроточнији саобраћајни пункт у БиХ. Врло брзо су саграђени по истим путним правцима и друмови покривени туцаним каменом. За Добој су последице биле изузетно значајне и далекосежне. Вијековима одржавана љуштура старе вароши је напрсла и насеље је потекло, кренуло у долину.

2. ВИТАЛНИ И ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЉИ

Према резултатима пописа из 2013. године у Добоју живи 69.343 становника (без Станара). Ни Град Добој није заобишла тенденција смањења природног прираштаја који се евидентира из године у годину, што је случај и са цијелом Републиком Српском и БиХ. Природни прираштај становништва је негативан, а највећа разлика између живорођених и умрлих је у 2014. години (574 рођених, 905 умрлих). Што се тиче кретања становништва, миграциони салдо био је позитиван за 2010, 2011, 2012. и 2014. годину, док је за 2013. годину био негативан. Међутим, овдје нису забиљежени одласци у иностранство. Међу најважније демографске показатеље спадају старосна и полна структура становништва, која је приказана у табели број 1.

Табела бр.1. Старосна и полна структура становништва Града Добоја са међусобним интервалом од по 5 година

Године старости	Укупан број становника	Становници мушког пола	Становници женског пола
0-4	3 250	1 656	1 594
5-9	3 208	1602	1606
10-14	3251	1757	1494
15-19	4019	2031	1988
20-24	3593	1875	1718
25-29	4281	2216	2065
30-34	4769	2381	2388
35-39	4763	2480	2283
40-44	4170	2121	2049
45-49	4654	2317	2337
50-54	5344	2523	2821
55-59	5439	2583	2856

60-64	5331	2474	2857
65-69	3701	1673	2028
70-74	3637	1586	2051
75-79	2914	1161	1753
80-84	1547	579	968
85 +	643	207	436
Укупно	68 514	33 222	35 292

Извор: Републички завод за статистику, Република Српска, Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године

Евидентно је да је старосна структура становништва Града Добоја изразито неповољна. Процент људи старијих од 65 година износи 18,2%, док проценат дјеце од 0 до 4 године износи 4,74%. Просјечна старост у Граду Добоју износи 42,16 година (Извор: Републички завод за статистику, Република Српска, Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013. године).

3. ЗДРАВСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЉИ

На здравствено стање становништва указују подаци виталне статистике, односно, индикатори здравственог стања становништва, као што су стопе рођења и фертилитета, маскулинитет, стопа смртности, очекивана дужина живота и други показатељи.

Најкомплекснији показатељ здравственог стања становништва је очекивана дужина живота која према подацима Републичког завода за статистику за становнике Града Добоја износи 74,4 година за мушкарце и 80,1 година за жене. Босна и Херцеговина се налази међу земљама са краћим животним вијеком, што указује да нам је здравље веома угрожено.

Стопа рођења износи 7,8 живорођених на 1000 становника.

Стопа смртности у Добоју у 2016. години износила је 12,5 умрлих на 1000 становника и има тренд пораста, па је тако порасла са 9,5 из 2012. на 12,5 у 2016. години.

Табела 2. Витални показатељи града Добоја, 2016. година

Година	Број рођених	Мртворође них	Умрли	Природни прираштај	Стопа природног прираштаја на 1000
--------	--------------	---------------	-------	--------------------	------------------------------------

					становника
2016	1.527	0	2.442	-915	-4,7
2015	1.543	4	2.755	-1212	-4,8
2014	1.542	8	2.572	-1030	-4,1
2013	1.593	9	2.473	-880	-3,5
2012	1.671	10	2.397	-726	-2,9

Извор: Институт за јавно здравство Републике Српске, Здравствено стање становништва Републике Српске, 2016. година

3.1. Индикатори доступности здравствене заштите на подручју Града Добоја

Здравствену заштиту становништву Града Добоја на примарном нивоу обезбјеђују ЈЗУ Дом здравља Добој и Регионални центар ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске, а на секундарном ЈЗУ Болница “Свети ап. Лука“ Добој, као и приватне здравствене амбуланте: ZU “Polymed“ Doboј, ZU Specijalistički centar „dr Brkić“ Doboј, ZU “Maksimović“ Doboј, ZU “Panmedik“ Doboј, ZU Fresenius Medical Care Centar za dijalizu Šamac PJ Doboј. Дио ПЗУ има склопљен уговор са Фондом здравства.

3.1.1. Обезбијеђеност кадровима у здравственој заштити

Обезбијеђеност кадровима је представљена табелом број 3.

Табела 3. Кадровска структура јавних здравствених установа у Граду Добоју

Запослени	Број	Удио (%)
Висока стручна спрема	247	17,02
Доктори медицине	219	15,1
Стоматолози	16	1,1
Фармацеути	12	0,8
Здравствени сарадници	15	1,03
Виша стручна спрема	73	5,03

Средња стручна спрема	514	35,4
Административно технички радници	355	24,5
Укупно	1451	100

Извор: ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске, 2017

У укупној структури кадрова запослених у јавним здравственим установама, на докторе медицине отпада 17,02%, што је мањи удио у односу на Републику Српску (19%). Међутим, када се израчуна стопа обезбијеђености докторима медицине на 100.000 становника, добије се индикатор 319/100.000, што далеко превазилази вриједност у Републици Српској (218/100.000), као и у Републици Србији, гдје овај индикатор износи 284/100.000.

Слична је ситуација и са стоматолозима, па је тако у Добоју уписано 23 стоматолога на 100.000 становника, што представља приближну вриједност овог индикатора у Републици Српској (24/100.000).

3.2. Индикатори ефикасности здравствене заштите на подручју Града Добоја

Индикатори ефикасности здравствене заштите су:

- 1) Просјечан број посјета по породичном доктору
- 2) Просјечан број посјета дјецe предшколског и школског узраста

3.2.1. Просјечан број посјета породичном доктору

Град Добој има 54.786 становника старости 20 и више година. Здравствену заштиту овој популационој групи у 2016. години пружало је 219 доктора медицине (145 специјалиста и 32 доктора медицине опште праксе).

Они су у тој години обавили 214 855 прегледа у ординацији, од чега су 72992 били први прегледи. Тако је један доктор медицине у породичној медицини у ординацији обавио просјечно 5509 прегледа у 2016. години.

Око 14,9% обављених прегледа је било превентивне, а 85,1% куративне и рехабилитационе врсте.

Међу пацијентима је било највише обољелих од болести система крвотока (20,9%), болести мишићно-коштаног система (9,3%), болести система за дисање (8,1%), болести жлијезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (7,9%), болести мокраћно полног система (5,5%), душевних поремећаја и поремећаја понашања (4,8%), повреда, тровања и посљедица спољних фактора (4,7%), болести

система за варење (4,3%), болести ока (3,9%), и болести уха (2,01%).

Ако се још узме у обзир податак да су у току посљедњих пет година до смрти пацијената најчешће доводиле болести крвотока (49,5%) и тумори (21,1%), јасно је да је повећање броја превентивних услуга и спровођење додатних активности у циљу смањења фактора ризика по здравље становништва од незаразних болести (пушење, алкохолизам, наркоманија, гојазност и сл) је неопходно.

3.2.2. Просјечан број посјета дјече предшколског и школског узраста

Здравствена заштита дјечи узраста 0 до 6 година пружа се од стране педијатара, а дјечи школског узраста од стране доктора породичне медицине, уз консултације педијатра увијек када је то потребно. Током 2016. године дјечи предшколског узраста здравствену заштиту пружала су 2 педијатара у оквиру Дома здравља и 1 педијатар у ЗУ Polumed. Током 2016. године у амбулатама за специјалистичке консултације из педијатрије примљено је 11952 дјече наведеног узраста а обављено и 1598 систематских прегледа.

А у наведеном периоду дјече школске доби, примљено је 13642 и обављено 1598 систематских прегледа.

На секундарном нивоу здравствену заштиту у оквиру Болнице Добој пружало је 5 педијатара.

3.3. Индикатори квалитета здравствене заштите

Одрасло становништво Града Добоја је у 2016. години обавило укупно 256917 посјета код 55 доктора. Доктори су у Служби породичне медицине највећи дио радног времена посвећивали лијечењу пацијената. Осим у Дому здравља тимови породичне медицине функционишу у неколико приватних здравствених установа.

3.4. Индикатори здравственог стања становништва

Индикатори здравственог стања становништва су:

- 1) очекивано трајање живота,
- 2) смртност одојчади, перинатална смртност,
- 3) специфичне стопе смртности (стандардизоване по узрасту),
- 4) опажено здравље (самопроцјена здравља).

3.4.1. Очекивано трајање живота

Очекивана дужина живота у Републици Српској за особе мушког пола је 74,4 године, а за особе женског пола 80,1 година.¹ Због тога је Република Српска сврстана у 10 земаља са најкраћим животним вијеком.

При томе, просјечна старост становника у Републици Српској износи 41,72 година, а у Добоју 43,6 година.

3.4.2. Смртност одојчади и перинатална смрт

У Добоју је у 2016. години умрло 3,9 на 1000 одојчади, док је у Републици Српској овај индикатор износио 2,4 на 1000 живорођених, што такође указује на лошију здравствену ситуацију у Добоју у односу на Републику Српску.

У Граду Добоју није било истраживања о самопроцјени здравља.

3.5. Индикатори детерминанти здравља

Истраживање вишеструких показатеља у БиХ, које је проведено током 2011. и 2012. године је обухватило и испитивање употребе дувана и алкохола међу становништвом између 15 и 49 година старости. Резултати истраживања показују да је конзумирање дуванских производа у БиХ учесталије међу мушкарцима, него женама. Тако је 49,0% жена и 63,0% мушкараца изјавило да су некада, током живота, користили неки дувански производ (48,0 % жена и 65,0 % мушкараца у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту ФБиХ) и 51,0 % жена и 58,0 % мушкараца у Републици Српској (у даљем тексту РС). Да је конзумирала цигарете или друге дуванске производе за пушење (или оне који нису за пушење) током једног или више дана у посљедњих мјесец дана, изјавила је скоро свака четврта жена (27,0%) и два од пет мушкараца (40,0%) у БиХ, при чему 28,0% жена и 42,0% мушкараца у ФБиХ те 26,0% жена и 34,0% мушкараца у РС (19,20,21,22).

Најмање једно алкохолно пиће током једног или више дана у мјесецу који је претходио истраживању је конзумирало 53,0% мушкараца и 18,0% жена у БиХ, при чему 46,0 % мушкараца и 12,0 % жена у ФБиХ и 34,0% жена и 69,0% мушкараца у РС. Преко половине жена (56,0%) и око четвртина мушкараца (24,0%) никада нису конзумирали ниједно алкохолно пиће (65,0% жена и 28,0% мушкараца у ФБиХ и 32,0% жена и 13,0% мушкараца у РС). Највећи удио особа оба пола које никада нису конзумирале алкохол је међу најмлађим, у доби од 15 до 19 година (73,0% жена и 49,0% мушкараца). За разлику од мушкараца, гдје нема великих разлика у односу на ниво образовања и имовинско стање, највећи проценат жена с основним

¹Статистички годишњак Републике Српске 2017.

образовањем и оних из најсиромашнијих домаћинстава никада није конзумирао ниједно алкохолно пиће (19,20,21,22).

Истраживањем здравља одраслог становништва Републике Српске (2010) утврђено је да нешто више од половине становништва (55,7%) није конзумирало алкохол у години која је претходила истраживању, значајно више жене (75,3%) од мушкараца (32,4%). Алкохол је свакодневно конзумирало 21,7% мушкараца и 5,4% жена. Међу популацијом која конзумира алкохол, 16,8% су свакодневни конзументи. Са старашћу све већи проценат становништва свакодневно конзумира алкохол тако да је највећа употреба међу становништвом од 65 година старости па на више. У погледу конзумирања дувана и дуванских производа, више од половине одраслих становника у Републици Српској никада није користило дуван (52,2%), у значајно већем проценту жене (63,2%) него мушкарци (39,2%). Свакодневно пуши 28,7% одраслог становништва, у већем проценту мушкарци (35,9%) и становници у старосној групи од 35 до 44 година старости (39,1%) (22).

Према Европском истраживању “Употреба дувана, алкохола и дрога међу ученицима првог разреда средњих школа” (ЕСПАД), које је спроведено 2011. године у Републици Српској регистровани су сљедећи кључни резултати:

За нешто више од половине ученика је врло лако и лако доћи до цигарета уколико би то пожељели, док 12,4% наводи да им је немогуће, а 4,6% да им је врло тешко доћи до цигарета;

Цигарете је бар једном у животу пробало 37,9% ученика, значајно више дјечака у поређењу са дјевојчицама ($\chi^2=18,907$, $p=.000$). У мјесецу који је претходио истраживању (током протеклих 30 дана) цигарете је пушило 14,5% ученика, подједнак број дјечака и дјевојчица;

Највећи проценат ученика је попушио цигарету током живота на подручју Добоја (46,3%) и Бања Луке (39,30%), такође, употреба цигарета током мјесеца који је претходио истраживању је највећа у наведеним подручјима Добоју (21,6%) и Бања Луци (15,8%). У поређењу са просјечном вриједношћу на нивоу Републике Српске наведена одступања су статистички значајна;

Значајно већи проценат ученика који су користили цигарете током живота и током мјесеца који је претходио истраживању је присутан у категорији ученика са најнижим школским успјехом. Наведени тренд се смањује са већим школским успјехом, те је најмањи у категорији ученика са одличним успјехом;

Уколико поредимо старост конзумирања прве цигарете и свакодневног пушења, можемо уочити да је нешто већи проценат ученика (53,8%) прву цигарету попушио са 13 година и мање, док је 75,2% ученика почело свакодневно да пуши са 14 година и више;

Забилежен је тренд пада у погледу употребе цигарета у мјесецу који је претходио

истраживању, 18,2% младих је пушило цигарете у мјесецу који је претходио истраживању у 2008. години док је у актуелном истраживању тај проценат мањи и износи 14,5%.

За 68,5% ученика је врло лако/лако да дођу до пива и вина (67,2%), док су жестока алкохолна пића процијењена као лако доступна (врло лако/лако) од стране половине ученика (51,0%);

Близу 90% ученика је навело да су пили алкохол, бар једном, током живота, док је 74,7% ученика пило алкохол у години која је претходила истраживању. Близу половине ученика (47,2%) је конзумирало алкохол у мјесецу који је претходио истраживању. Статистички значајно већи проценат дјечака је конзумирао алкохол у свим временским трендовима (у животу, у протеклих 12 мјесеци и протеклих 30 дана) у поређењу са дјевојчицама;

Конзумирање алкохола током живота, године (у протеклих 12 мјесеци) и мјесеца који је претходио истраживању (у протеклих 30 дана) је, у поређењу са просјеком Републике Српске, значајно више заступљена на подручју Бања Луке, Добоја и Фоче;

У мјесецу који је претходио истраживању (у протеклих 30 дана) највећи проценат младих је пио пиво (42,9%), затим вино (35,4%) док се на посљедњем мјесту налазе жестока алкохолна пића (28,0%);

Око 40% младих је било под јаким утицајем алкохола, бар једном, у животу и то значајно већи проценат младих на подручју Добоја (50,9%), Бања Луке (43,9%) и Фоче (42,3%) у поређењу са просјеком Републике Српске. Интензивно конзумирање алкохола током живота је значајно више присутно код дјечака, него код дјевојчица, као и код ученика са нижим школским успјехом;

Близу једне трећине младих је било под јаким утицајем алкохола у години која је претходила истраживању (протеклих 12 мјесеци), значајно већи проценат на подручју Добоја (34,0%) и Бања Луке (29,5%). Већи проценат дјечака него дјевојчица је био под јаким утицајем алкохола у години која је претходила истраживању, а уколико се осврнемо на употребу алкохола с обзиром на школски успјех можемо уочити да је највише ученика (37,3%) са недовољним успјехом било под јаким утицајем алкохола, а најмање у категорији ученика са одличним успјехом (16,6%) у години која је претходила истраживању;

Око 10% ученика је био под јаким утицајем алкохола у мјесецу који је претходио истраживању, знатно већи проценат на подручју Добоја (13,6%) и Фоче (12,1%) .

Дупло више дјечака, него дјевојчица било под јаким утицајем алкохола у мјесецу који је претходио истраживању, такође, са мањим школским успјехом расте проценат ученика који су били под интензивним утицајем алкохола у мјесецу који

је претходио истраживању;

Највећи проценат ученика (близу половине) су пробали пиво и вино са 13 година и мање, док је нешто мањи проценат (41,3%) пробало жестока алкохолна пића са 13 година и мање. Око једне трећине младих је било под јаким утицајем алкохола (напило се) први пут са 13 година и мање;

У претходном истраживању (2008. година) 75,1% младих је навело да су пили алкохол, бар једном, у животу, док је у 2011. години тај проценат нешто већи (87,6%). Уколико посматрамо тренд конзумирања алкохола на мјесечном нивоу, током мјесеца који је претходио истраживању у 2008. години 52,8% младих је пило алкохол, док је у 2011. години наведени проценат нешто мањи и износи 47,2%.

4. СОЦИОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ

Највећи допринос неједнакости у здрављу приписује се социоекономским условима живота. Сиромаштво је и данас присутно у свим друштвима, па и у најразвијенијим. Најновија истраживања у државама ЕУ показују да 20% најбогатијих располаже са 5,2 пута више новца него 20% најсиромашнијих. Феномен сиромаштва није само економски и социјални проблем, већ има и културни и здравствени аспект, јер се нарушава достојанство и здравље особе у ризику од сиромаштва. Најсиромашнија дјеца су изложена окрутностима вршњачког насиља, бескућници бивају изложени бруталностима тинејџера итд. Колико је једно друштво хумано огледа се у понашању према најсиромашнијим суграђанима. Зато је важно да становништво Добоја прикажемо и по приходима и занимању, односно према социоекономским индикаторима, који су:

- Просјечан број чланова по домаћинству
- Однос броја запослених и незапослених лица
- Просјечне зараде по запосленом

Лоши социоекономски услови могу изазвати озбиљне здравствене проблеме. Финансијске потешкоће дјелују деструктивније на здравље него што се обично мисли. Осим што постоји два пута већа шанса да људи са финансијким проблемима доживе срчани удар, особе са новчаним проблемима имају и низ других здравствених проблема. Истраживањима на бостонском Унивезитету је утврђено да 27% особа са новчаним проблемима има чир на желуцу и сметње у варењу, према 8% ових тегоба код остале популације без тих проблема. Главобоља и мигрена је заступљена са 44% код популације која се бори са беспарицом, према 4% заступљености код остале популације, док је напетост у мишићима присутна код 65% људи са економским проблемима, што изазива жестоке болове у леђима или мишићима. Дакле, лоши социоекономски услови, узрок су и лошијег здравственог стања становништва.

4.1. Просјечан број чланова по домаћинству

Према подацима пописа просјечан број чланова по домаћинству у 2013. године у Добоју износи 2,68 чланова по домаћинству. Домаћинства су приказана на табела 4.

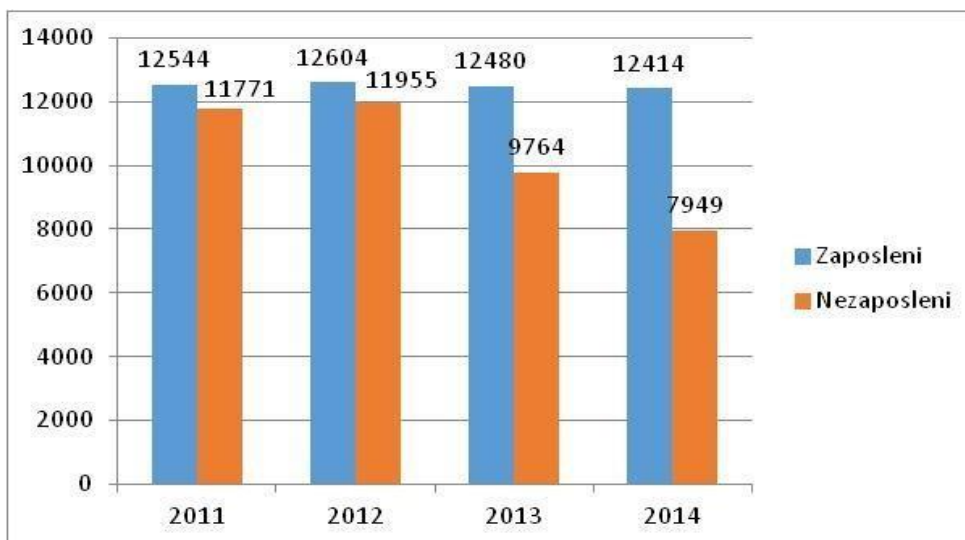
Табела 4. Број чланова по домаћинству, Добој 2013. година

Број чланова	Број домаћинстава
1	6230
2	7242
3	4956
4	4148
5	2871
Укупно:	25447

Извор: Републички завод за статистику. Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Српској 2013.године

4.2.Однос броја запослених и незапослених лица

Према подацима Републичког завода за статистику РС, на подручју Града Добоја у 2016. години је било 12.248 запослених, од чега мушкараца 6.877 и 5.371 жена са опадајућим трендом од 2012. године. Број незапослених је такође имао тренд опадања, па је тако број незапослених са 11.771 у 2012. години опао на 7.949.

Слика 1. Број запослених и незапослених, Град Добој (извор: Републички завод за статистику РС).

Међутим, овакав пад броја незапослених је више резултат административних

мјера спроведених у Заводу за запошљавање РС у Добоју и миграција радно способног становништва, него привредних токова. Завод за запошљавање интензивирао је своје активности у смислу административног уређења статуса евидентираних лица, тако да су сви они који активно не траже посао, искључени из категорије незапослених.

4.2. Просјечне зараде по запосленом

Просјечна нето плата у Добоју је од 2012. године имала тренд пораста. Тако је у 2012. години износила 822 КМ, 2013 - 815 КМ, 2014. години 826 КМ, 2015. години 823 КМ и у 2016. години 838 КМ.

5. ИСХРАНА У ШКОЛСКИМ ОБЈЕКТИМА

Стручно планирана и добро организована колективна исхрана у школама доприноси правилном психо-физичком развоју дјецe и адолесцената. Највећи број ученика похађа школу у двије смјене, а дјеци је потребан допунски оброк у виду ужине.

Ужина је најмање што би једна школа требала да обезбиједи за сваког ученика. Оброци у школама би требали бити стандардизовани према препорукама и нормама СЗО везано за просјечне дневне енергетске и биолошке потребе за одређене узрасне/старосне категорије и намјену оброка/јеловника.

У основним и средњим школама у Добоју повремено се испитује безбједност хране, док се енергетска вриједност не прати. У 3 основне школе у Добоју (Доситеј Обрадовић, Свети Сава и Вук Караџић) врши се испитивање здравствене исправности хране и контрола микробиолошке чистоће. Објекти који се налазе у наведеним школама су приватни, тако да ни једна основна школа нема организовану школску кухињу.

Средње школе у Добоју немају организовану школску кухињу и дјеца ужину купују у оближњим радњама (пекаре и маркети). Дјеци су доступне грицкалице и/или газирани сокови, брза храна.

6. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Локална самоуправа има посебан значај у јавном здрављу. Она обједињује читав низ сектора, а мултисекторски приступ чини основу јавног здравља. Уколико се заинтересује, локална самоуправа постаје камен темељац јавног здравља на локалном нивоу. Доношењем овог Акционог плана кормило јавног здравља ће се препустати локалној самоуправи Града Добоја.

Унутрашња организација Градске управе утврђује се зависно од обима, врсте и природе послова.

У оквиру Градске управе града образују се одјељења и службе као основне организационе јединице и одсједи као унутрашње организационе јединице у оквиру одјељења и служби.

Одјељења у Градској управи су:

1. Одјељење за општу управу,
2. Одјељење за финансије
3. Одјељење за стамбено-комуналне послове
4. Одјељење за просторно уређење
5. Одјељење за привреду и друштвене дјелатности
6. Одјељење за пољопривреду
7. Одјељење за борачко-инвалидску заштиту
8. Одјељење за инспекцијске послове
9. Одјељење за послове комуналне полиције
10. Одјељење за изградњу, обнову и развој
11. Одјељење за стратешко планирање, европске интеграције и локални економски развој
12. Одјељење за цивилну заштиту

Службе су:

1. Стручна служба Скупштине града

Посебне организационе јединице су:

1. Јединица за интерну ревизију
2. Кабинет Градоначелника града
3. Територијална ватрогасна јединица

Самостални одсјек

Одсјек за правне послове и управљање људским ресурсима

7. СИСТЕМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Здравствену заштиту грађанима Добоја пружају Дом здравља, Општа болница и Регионални центар Института за јавно здравство Републике Српске и Дијализни центар, а пружа је 1965 запослених, од чега је 1347 здравствених радника. Од укупног броја здравствених радника, њих 336 су доктори медицине, 34 доктора стоматологије, 18 фармацеута, 113 са вишом стручном спремом, 838 са средњом стручном, 8 са нижом и 31 здравствени сарадник. Дио здравствене заштите грађанима Добоја пружају и приватне здравствене установе: ZU "Polymed" Doboј, ZU Specijalistički centar „dr Brkić“ Doboј, ZU "Maksimović" Doboј, ZU "Panmedik" Doboј, ZU Fresenius Medical Care Centar za dijalizu Šamac PJ Doboј, а из више различитих области .

7.1. Дом здравља Добој

Дом здравља у Добоју основан је одлуком Народног одбора 1953. године, а 1967. године интегрисан је у Медицински центар Добој.

Јавна здравствена установа Дом здравља Добој у складу са реформом

здравственог система у Републици Српској од 1995. године поново функционише као самостална установа, а на садашњој локацији од 1967 године. Као самостална установа од основања јуна 1953. године током протеклих деценија мијењала је више организационих облика. Прве амбуланте на терену отворене су у периоду 1952. до 1958. година. Дом здравља као установа примарног нивоа здравствене заштите организује и пружа примарну здравствену заштиту и дио консултативно специјалистичке заштите за подручје Града Добоја. Поред тога у складу са важећим прописима пружа и дио услуга из различитих области здравствене заштите за пацијенте дијела приватних здравствених установа са подручја Града Добоја и дијела домова здравља са регије Добој. Према врсти здравствених услуга Дом здравља пружа услуге промоције здравља, превенције и раног откривања обољења, дијагностике, лијечења и рехабилитације.

Према нивоу здравствене заштите основу представљају здравствене услуге примарне здравствене заштите које се пружају путем Службе породичне медицине односно тимова породичне медицине у Дому здравља и амбулантама на терену. Затим услуге из области рендген, ултразвучне и лабораторијске дијагностике, услуге из области стоматолошке, хигијенско – епидемиолошке и области ургентне медицине које се такође пружају путем одговарајућих служби и одјела установе. Осим тога Дом здравља Добој пружа услуге из области заштите менталног здравља и физикалне рехабилитације у заједници. Услуге специјалистичке здравствене заштите из области педијатрије и гинекологије пружају се путем Консултативно специјалистичке службе. Рад установе организован је тако да већи дио медицински служби ради у двије смјене, а Служба хитне медицинске помоћи ради 24 часа дневно.

За пружање здравствених услуга Дом здравља располаже одговарајућим просторним условима, савременом дијагностичком и терапијском опремом и стручним кадром. Тако је нпр. током 2016. године у Служби породичне медицине пружено 364.571 здравствених услуга, Одјелу за лабораторијску дијагностику 257.505, Служби хитне медицинске помоћи 49.303, Амбуланти за специјалистичке консултације 37.499 итд.

Током 2016. године у Дому здравља радило је укупно 72 доктора медицине од тога 39 специјалиста, 15 доктора стоматологије од тога 6 специјалиста, 8 медицинских сарадника, 168 медицинских сестара и техничара од тога 26 са високом и вишом стручном спремом. Организационо Дом здравља има десет медицинских служби и одјела, и три немедицинске службе. Од 2003. године у Дому здравља функционише и Центар за додатну едукацију из породичне медицине у коме се проводе стручна усавршавања из различитих области те промотивне и превентивне активности. У Дому здравља од 2016. године функционише и ХИСПА центар, чија је основни циљ да врши ефикасно откривање, дијагностику, континуирано праћење и лијечење пацијената са повишеним кардиоваскуларним ризиком односно превенцију инфаркта и шлога.

Од инфраструктуре Дом здравља располаже са два главна објекта лоцирана у граду у којим су смјештене све службе установе, а на сеоском подручју ради још 13 амбуланти породичне медицине. У оквиру реформе здравственог система Дом здравља Добој је активан учесник низа пројеката који су успјешно реализовани а односили су се на стручно усавршавање кадра, реконструкцију објеката, набавку медицинске и друге опреме неопходне за рад. Највећи дио пројеката реализован је уз подршку Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске и влада већег броја држава, низа међународних организација, локалне заједнице, а дио пројеката покренут је од стране запослених из установе. Важност дијела пројеката је и у томе што се реализују и у сарадњи са различитим установама из локалне заједнице.

Просјечан број здравствених услуга које установа пружа задњих десет година износи 987.935.

У дијелу медицинских служби у оквиру редовног пружања здравствених услуга обавезан дио чине промотивне и превентивне услуга које у укупном броју учествују са 15- 20 %, а односе се на низ различитих програма и активности.

-У Служби породичне медицине у оквиру Програма превенције и контроле незаразних болести, сви тимови раде на планирању и провођењу мјера и активности на раном откривању и редукцији повишених вриједности крвног притиска, шећера, холестерола, гојазности, пушења. Такође у оквиру истог програма раде на раном откривању неколико најучесталијих туморских обољења.

-Провођење систематских прегледа предшколске и школске дјече ради се по областима у оквиру више служби, и 2016. године урађено 7.236, а 2017. године 6761 наведених прегледа.

-Савјетовања родитеља и пацијената у оквиру рада проводи више служби нпр. услуга савјетовања из области хигијене исхране у породичној медицини просјечно годишње пружа се 5.853.

-Провођење едукативних програма из области заштите репродуктивног здравља у школама.

-Програми које проводи Центар за заштиту менталног здравља (ЦМЗ) -савјетовања везана за превенцију алкохолизма код различитих циљних група, улога породице, значај ширења мреже подршке и др.

-Различити програми едукације у школама, за ученике и наставнике из области превенције болести зависности, радним организацијама и сл.

-Провођење скрининга говорно-језичких поремећаја код дјече прешколског узраста у обдаништима и дјече првих разреда основних школа од стране логопеда, у циљу превенције и лијечења.

-Организовање ликовних радионица и изложби, са ученицима различитих школа, омладинских организација, корисника ЦМЗ-а, у Центру за културу, заједници и

-Учешће у радио и телевизијским емисијама различитих служби са темама из области превенције најчешћих ризико фактора, промоције и превенције менталног здравља и сл.

Обиљежавање међународних дана из календара здравља од стране ЦМЗ-а :

-Међународног дана борбе против алкохолизма организовањем округлог стола уназад десет година,

-Међународног дана породице са различитим облицима активности у заједници у сарадњи са другим организацијама нпр. Удружењем дјецe са посебним потребама , породицама корисника центра.

-Међународног дана борбе против дроге и Међународног дана менталног здравља, различитим активностима у заједници, подјела промотивног материјала, савјетовање, активности са младим и др.

Од стране других служби установе :

- Свјетски дан здравља, Свјетски дан борбе против дијабетеса, обиљежавају се такође кроз различите видове активности у локалној заједници (нпр. контролом шећера и холестерола у крви, крвног притиска, тјелесне тежине) савјетовањем, подјелом промотивног материјала. Организују се заједно и са удружењем пацијената.

-Свјетски дан оралног здравља кроз различите активности редовно обиљежава Служба за превентивну, дјечију и општу стоматологију, у обдаништима, школама, а ове године дио активности проведен је и у Фондацији за дјецу са посебним потребама.

-ХИСПА центар ради додатна савјетовања везана за исхрану код обољелих од кардиоваскуларних болести и дијабетеса уз сарадњу нутриционисте, различите степене физичке активности и др.

-Уз то Дом здравља организује стручне скупове на којим осим здравствених радника учествују и удружења корисника, нпр. стручни скупови из области дијабетеса.

-Организује и интерна стручна усавршавања , радионице везана за унапређење програма промоције и превенције, израду различитог промотивног материјала и сл.

7.2. ЈЗУ Болница „Свети апостол Лука „ Добој

У општој болници Добој током 2016. године радило је 137 доктора медицине, од чега 96 специјалиста, 37 здравствених радника са вишом стручном спремом, 338 са средњом. Болница располаже са 411 болесничких постеља. Током 2016. године исписано је 18.215 болесника, и остварено 109.089 болесничких дана. Током хоспитализације је умрло 921 пацијената. Пацијенти су у болници током 2016. године најчешће хоспитализовани због малигних болести (2.971), болести система за варење (2.456), кардиоваскуларних болести (2.309), болести мокраћног И полног

система (1.270), душевних и поремећаја понашања (1209) и болести система за дисање (1082).

Према подацима регистра за дијабетес у Добоју је регистровано 24.645 обољелих од дијабетеса. Током 2016. у Добоју је регистровано 258 новообољелих од дијабетеса, од чега 15 тип 1 и 243 тип 2 дијабетес. У полној структури новообољелих од дијабетеса је 133 жене и 125 мушкараца. Оболијевање се у 2016. регистровало са стопом од 99,2/100.000 становника, што представља пораст у односу на 2015. годину (86,0/100.000).

У Регионалном центру Добој Института за јавно здравство Републике Српске запослено је 26 радника (17 медицинских и 9 немедицинских), од чега су 3 доктора медицине. Установа пружа услуге из области епидемиологије, хигијене са заштитом животне средине, микробиологије и социјалне медицине. Установа је посвећена промоцији здравља и превенцији болести. У саставу ЈЗУ Института за јавно здравство Републике Српске у Регионалном центру у Добоју од маја 2007. године ради Савјетовалиште за правилну исхрану. Савјетовалиште пружа услуге превентивног дијететског савјетовања свим узрастима, од дјече предшколског узраста до старих особа, као и медицинску нутритивну терапију код разних врста обољења. Кроз Савјетовалиште је од оснивања до сада прошло је 2641 пацијент, од тога највише са гојазности, поремећеним метаболизмом липида, хипертензијом и шећерном болести. Међу осталим пацијентима су обољели од карцинома, послје хируршких интервенција и са другим здравственим проблемима гдје је неопходна нутритивна подршка.

8. ОБРАЗОВАЊЕ

Образовни систем представља окосницу активностима јавног здравља. Доношењем овог Акционог плана, образовне установе ће бити координисане на овом пољу, заједно са свим другим секторима.

Град Добој представља значајан образовни центар Републике Српске. Има једну ЈПУ "Мајка Југовић" Добој са 389 дјече и двије приватне установе и то ПУ Клуб за дјecu „Мала индустрија" са 170 дјече и ПУ Креативни центар „Мадагаскар" са 30 дјече. У ЈПУ "Мајка Југовић" у Добоју, запослено је 57 особа (36 као васпитачи и 21 особа као остало особље). У предшколској установи уведен је програм правилне исхране од 2016. године и спроводи се контрола здравствене исправности хране.

На подручју Града је и 10 основних школа са 5.547 ученика, у којима је 625 запослених (425 као наставно особље и 120 као остало особље).

Шест средњих школа похађа 2.863 ученика (подаци од Министарства просвјете и културе у Влади Републике Српске). У средњим школама су запослене 303 особе (233 као наставно особље и 70 као остало особље).

Програми који се реализују у ЈУ Саобраћајној и електро школи, а врше промоцију здравља у школама су:

-обиљежавање Свјетског дана непушења - презентација о штетности кориштења дувана и дуванских производа

- обиљежавање Свјетског дана борбе против СИДЕ-презентација кроз коју се ученици информишу о ХИВ вирусу и СИДИ

- радионице на тему репродуктивног здравља

- презентације на тему менталног здравља

- недјеља борбе против туберкулозе- презентација и подржавање активности Црвеног крста, Добој

-борба против болести зависности - презентације и обрада теме на часовима одјељенске заједнице

- обиљежавање Свјетског дана менталног здравља- радионица

- обиљежавање Свјетског дана јабука- презентација о значају јабуке у исхрани човјека, те конзумација различитих врста јабука на холу школе.

- пројекат Брига о дјечи, заједничка одговорност и обавеза

- пројекат Креативношћу против зависности

- секција прве помоћи- учествовање на такмичењу

- спортске секције

-обрада адекватних тема на часовима одјељењске заједнице

Саобраћајно-технички факултет у Добоју основан је на иницијативу Више техничке школе из Добоја и Скупштине града Добоја, Одлуком Народне скупштине Републике Српске 28. јула 2005. године. На Факултету је предвиђено да основни студиј траје 4 године, а одобрени су сљедећи смјерови: Друмски и градски саобраћај, Жељезнички саобраћај, Телекомуникације и поштански саобраћај, Логистика, Ваздушни саобраћај, Саобраћајнице, Информатика у и Моторна возила.

Факултет је у школској 2005/06. години започео упис студената на два, од пет смјерова, за стицање звања дипломирани инжењер жељезничког саобраћаја и дипломирани инжењер друмског и градског саобраћаја. У току школске 2005/06. године Саобраћајни факултет уводи нови, Технички одсјек за студиј првог циклуса (3 године) који представља прогресивни континуитет наставе започете на Вишој техничкој школи и то: машинска студијска група са смјеровима производно машинство и индустријски инжињеринг, те електротехничка студијска група са

смјеровима електроника и аутоматика и електротехничко инжињерство, као и информатичка студијска група са два смјера - програмирање и информационе технологије и рачунари.

Увођењем новог одсјека Факлутет мијења назив у Саобраћајно технички факултет.

Причу о првом приватном универзитету на овим просторима започели су брачни пар, Мира и Слободан Павловић, бизнисмени из Чикага, оснивајући **Слобомир П Универзитет** у чијем саставу се налази 6 факултета у Слобомиру и Добоју: Факултет за економију и менаџмент, Факултет за информационе технологије, Правни факултет са Општим одсјеком и Одсјеком за општу безбиједност, Пореска академија, Филолошки факултет и Академија умјетности са Одсјеком за дизајн и графику, Одсјеком за општу музичку педагогију и Одсјеком за драмску и филмску умјетност.

Предавачи на Универзитету су професори и научни радници са београдског, новосадског и бањалучког универзитета, а једна од привилегија студената Слобомир П Универзитета је и могућност да наставу на неким предметима прате и у реализацији иностраних професора са америчких универзитета. Студентима су на располагању модерно опремљене учионице са свим потребним училима, информатичке лабораторије, библиотека, рачунари, интернет конекција пуна 24 часа, сала за рекреацију, ресторан, терени за одбојку и рукомет. Универзитет ради по принципима Болоњске декларације.

На основу сарадње са Универзитетом из Вашингтона , (University of Washington) студенту се нуди могућност да, под одређеним условима, слуша наставу на поменутом америчком универзитету у трајању од највише годину дана, а споразум поред несметане флукуације студената омогућава и „размјену“ америчких и домаћих професора. Студенти могу обављати стручну праксу у компанијама породице Павловић и тако стицати нова практична знања, а у плану је да се најбољима међу њима омогуће и одласци у иностранство.

Висока пословно-техничка школа приватна је високошколска установа која, у 909 м пословног простора, својим студентима пружа најсавременије европске услове студирања.

Зграда је опремљена са најсавременијом техничком опремом и неопходним училима. Студентима су на располагању амфитеатри, учионице, информатички кабинети са рачунарима, библиотека опремљена са око 5.000 наслова из области које се изучавају, просторија Студентског парламента. У згради се налазе и кабинети за професоре, те канцеларијски простор за запослено особље. Наставни кадар је састављен од најеминентнијих професора из земље и иностранства, који су у стању да, студентима, на један атрактиван и занимљив начин, пренесу најновија сазнања из предметних области. Студијски програми се изводе у трајању од три и четири године и одобрени су сљедећи смјерови: Пословна економија, Технички менаџмент, Безбиједносни менаџмент и Рачунарство и информатика.

Висока медицинска школа здравства Добој је приватна високошколска установа основана 13. јула 2015. године. Циљ оснивања је био да образује кадрове високе стручне спреме за рад у области здравства, сестринства, физиотерапије и радне терапије, санитарног инжењерства и лабораторијско-медицинског инжењерства.

Висока медицинска школа здравства Добој, а у складу са Законом о високом образовању Републике Српске, има лиценциране сљедеће струковне студијске програме:

Здравствена нега, Физиотерапија и радна терапија, Санитарно инжењерство и Лабораторијско-медицинско инжењерство.

9. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

На подручју Града Добоја дјелује и Центар за социјални рад. Анализом броја корисника услуга социјалне заштите на подручју Добоја евидентно је да постоји благи пораст корисника услед пораста незапослености, при чему је дошло и до већег раста корисника савјетодавних услуга Центра, што је проузроковано посљедицама поплаве из 2014. год (око 8.000 корисника различитих врста социјалне заштите). Такође, постоји опадање корисника материнског додатка због пада наталитета.

9.1. ЈУ "Дом за старија лица Добој"

Јавна установа „Дом за старија лица Добој“ Добој пружа услуге социјалне заштите старијим лицима и лицима са инвалидитетом без или са минималном здравственом бригом. Јавна установа „Дом за старија лица Добој“ Добој својим корисницима обезбјеђује смјештај, исхрану, негу, одијевање, здравствену заштиту, културно-забавне, рекреативне, радно-окупационе и друге активности, услуге социјалног рада и друге услуге зависно од потреба, способности и интересовања корисника.

9.2. Фондација „Центар за дјецу и омалдину са сметњама у развоју“

Дјелатност Дневног центра представља свеобухватан социјални сервис за дјецу и омалдину са сметњама у развоју, утемељен на интерсекторском приступу у коме се пружа широка лепеза услуга (дневни боравак, социјализација, нега, социјална и медицинска рехабилитација), оспособљавање за самосталност у активностима дневног живота, слободне активности, подршка, савјетовање родитеља) и васпитно образовни рад у којем се стичу вјештине неопходне за свакодневни живот.

У Дневном центру се примјењује социјални модел инвалидности са циљем постизања пуног учешћа у друштву.

9.3. Градска организација Црвеног крста Добој

Црвени крст Републике Српске (ЦКРС) је јединствена, добровољна, хуманитарна,

невладина организација која дјелује на територији Републике Српске. Црвени крст Републике Српске је признат Законом о положају и овлашћењима Црвеног крста Републике Српске (Службени гласник Републике Српске број 18/94 и 110/03) и Законом о Друштву Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине. Црвени крст Републике Српске у складу са Женевским конвенцијама о заштити жртава од рата од 12.августа 1949. године дјелује као једина организација Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине на територији Републике Српске и конститутивни је дио Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине.

Градска организација Црвеног крста Добој реализује јавна овлашћења кроз сљедеће области рада:

1. Програм социјално хуманитарне дјелатности;
2. Програм прве помоћи;
3. Програм кућне његе;
4. Програм здравственог просвећивања;
5. Програм добровољног давалаштва крви;
6. Програм Подмлатка и Омладине;
7. Информисање и издавачко пропагандна активност и дисеминација;
8. Међународна сарадња;
9. Служба тражења;
10. Програм упозоравања на опасност од мина;
11. Програм припрема и одговора на катастрофу;
12. Програм организационог развоја.

Центар за социјални рад Добој управља кућом за смјештај дјеце са неадекватном родитељском бригом „Сунцокрет“. На подручју Града Добој дјелује неколико приватних установа и хуманитарних организација из домена социјалне заштите: 5 установа за смјештај старијих лица и једна холандска хуманитарна организација која се бави смјештајем дјеце са неадекватном родитељском бригом.

10. БЕЗБИЈЕДНОСТ У ЗАЈЕДНИЦИ

Безбиједност у заједници је једна од социјалних одредница здравља. Министарство унутрашњих послова сарађује са образовним, установама социјалне заштите, здравственим установама, правосудним органима.

Безбиједност грађана може се посматрати кроз неколико аспеката. Два најважнија аспекта су ниво општег криминалитета, те општа безбједност грађана. По питању нивоа општег криминалитета, стање безбиједности на подручју Града Добоја је на задовољавајућем нивоу што се огледа у чињеници да је у 2015. години, у односу на 2014. годину, смањен број евидентираних кривичних дјела општег криминалитета

(2014. – 1.770, а 2015. – 1.525 кривичних дјела општег криминалитета), те да није било евидентираних кривичних дјела која би довела до значајнијег узнемирења јавности. Кад је ријеч о општој безбиједности грађана, посебно се издвајају опасности од поплава и минско експлозивних средстава. Кад је ријеч о изложености опасностима од пожара, територијални обухват изложене површине је значајан (с обзиром на површину под шумама, ца 27.000 ха), посебно ако говоримо о шумским пожарима и пожарима на отвореном. Угроженост шума од пожара је нарочито велика у вријеме сушних периода када је гориви материјал свуда присутан и лако запаљив.

Број саобраћајних незгода у 2016. години је 497, од којих је 11% је узроковано алкохолом. Према томе, алкохол не утиче на јавно здравље само дугорочно утицајем на настанак кардиоваскуларних и малигних болести, већ доводи и до акутних поремећаја (повреде у саобраћају), као и смртних исхода.

11. РЕКРЕАЦИЈА И СПОРТ

Рекреација и спорт у Добоју имају дугу традицију. У граду функционише око 40 активних спортских клубова који се такмиче у 15 различитих дисциплина. Највећу популарност уживају рукометни и фудбалски спортски клубови, али значајно мјесто заузимају и друге спортске гране са својим представницима.

Манифестација која је већ постала добојски бренд је **„Међународни рукометни ТВ турнир шампиона“** који је настао давне 1965. године и који је у скоро пола вијека постојања угостио најбоље рукометне клупске свјетке екипе, а од стране званичника је окарактерисан као најјачи рукометни турнир у свијету.

„Ђурђевданска трка“ је као још једна спортска традиционална манифестација веома посјећена, како од стране Добојлија, тако и учесника-атлетичара, који долазе из читавог региона.

12. КУЛТУРА

Култура представља свијест о стварности, околини и споственој улози у њој. Она доприноси срећи, благостању и менталном здрављу, квалитетном провођењу слободног времена, зближавању И повезивању људи, спречава усамљеност и социјалну искљученост. Градови зато требају тежити да култура буде свима доступна.

Броја истраживања културних потреба указују на чињеницу да је подизање образовног и културног нивоа услов друштвеноекономског развоја и вишег нивоа јавног здравља. У култури и умјетности битну улогу игра имагинација, машта. Машта је важна, често и важнија од знања, јер знање је ограничено. Ако се

ограничимо само на знање, били бисмо осуђени на стагнацију, док је машта неограничена. Она даје идеје, иде даље и често предсказује будућност.

Усвајање одређеног културног обрасца подразумијева и одређен животни стил сваког појединца који је здрав, безбједан, солидаран, партиципативан, диференциран и који не доводи у питање ниво задовољавања потреба будућих генерација. Достицање жељеног нивоа друштвеног благостања зависи у првом реду од усвајања одрживих животних стилова у друштву, вриједносних оријентација, повећања социјалног капитала, од друштвеног и културног идентитета.

У Граду Добоју функционише ЈУ Центар за културу и образовање, ЈУ Музеј у Добоју, ЈУ Народна библиотека Добој. Центар за културу и образовање организује манифестације у области културе, кинопројекције, образовања одраслих, школе цртања и сликања, рад и развој аматеризма.

Календар манифестација:

- Светосавска академија
- Музички концерт поводом 8. марта
- Театар фест Добој
- Свечана академија поводом Дана Града
- Духовна академија-обилежавање Дана сјећања на жртве добојског логора
- Хуманитарни концерти
- Смотра аматерских КУД-ова с подручја града

ЈУ Музеј у Добоју је основан 1956.године. Својом дјелатношћу надлежан је над простором 11 општина(Добој, Теслић, Дервента, Модрича, Шамац, Брод, Петрово, Вукосавље, Станари, Пелагићево и Доњи Жабар). Зграда Музеја у Добоју изграђена је тридесетих година прошлог вијека са заступљеним одјељењима: археолошко, етнолошко, историјско и новоформирано природњачко.

ЈУ Народна библиотека Добој је почела са радом 9.маја 1946.године. Захваљујући донацији Републике Француске и уз активно учешће локалне заједнице, зграда Народне библиотеке је санирана, обновљена и надограђена након катастрофалне поплаве 2014.године у којој је између осталог уништен и библиотечки фонд од око 40.000 јединица библиотечке грађе.

У граду функционише и КУД „Добој“ Добој, основан 1998.године а сљедбеник је КУД-а који је основан 1948.године. Броји око 420 чланова.

Међународна смотра фолклора је већ препознатљива манифестација коју пропрати велики број посјетилаца.

У данашњем Граду Добоју треба тежити умрежавању културе са осталим друштвено-економским секторима, а ради побољшања јавног здравља инкорпорисати и овај сектор у активности јавног здравља.

13. МЕДИЈИ

Медији су битан партнер у активностима јавног здравља јер се путем медија промовишу активности и мјере које доприносе здрављу. Медији доприносе да све акције и сазнања у области јавног здравља допру до што ширег круга људи, да их информишу о организацији здравствених активности на бржи и лакши начин, посебно у области промоције здравља и превенције болести, бриге о дјечи, старима.

Истовремено, велика је и одговорност медијских посленика пошто непотпуним, пристрасним и необјективним информацијама могу допринијети подизању панике и страха. Због тога је сарадња са медијима драгоцјена и требало би је непрестано одржавати и развијати.

У Добоју функционишу локална РТВ Добој ,ТВ Патриа и Радио Џунгла Добој. Радио Добој је почео емитовање програма 17.априла 1967. године након оснивања Одлуком Скупштине општине Добој.

14. ВЈЕРСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Вјерске заједнице и организације у сарадњи са здравственим и другим установама могу значајно допринијети промоцији здравља.

На територији Града Добоја су активно присутне четири традиционалне вјерске заједнице у БиХ:

1. Српска православна црква у оквиру које дјелују удружење жена "Коло српских сестара"(КСС) и младих "Светосавска омладинска заједница" (СОЗ);
2. Римокатоличка црква са удружењем "Каритас"
3. Исламска заједница са удружењем "Мерхамет"
4. Јеврејска заједница са синагогом "Бет Шалом"

Од 2013. г. постоји и активно дјелује и Међурелигијски одбор састављен од преставника све четири вјерске заједнице.

Све вјерске заједнице организују вјерски и културни живот становништва кроз разне хуманитарне и културне активности као што су хуманитарни концерти и разни облици помоћ обољелима.

15. СВОТ (SWOT) АНАЛИЗА

У планирању активности усмјерених ка смањењу фактора ризика по здравље (пушење, употреба алкохола, неправилна исхрана, физичка неактивност) неопходно је сагледати могућности које локална заједница има у датим околностима.

Алат који је коришћен у сагледавању унутрашњих снага и слабости за рјешавање поменутих јавноздравствених проблема, а и за спољашње прилике и пријетње које могу утицати на оставрење јавноздравствених циљева представљен је SWOT анализом на табели 5.

Табела 5. SWOT (SWOT) анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - широка лепеза услуга за све области - развијена мрежа објеката у здравству - развијена мрежа објеката културе -развијена мрежа спортских организација -развијена мрежа предшколских и школских установа - постојање великог броја НВО организација - сензибилитет за потребе рањивих група - развијена мрежа вјерских заједница и организација -висок туристички потенцијал - повољан геостратешки положај -постојање мреже струковних удружења -постојање сертификата за повољно пословно окружење 	<ul style="list-style-type: none"> - одлазак младих - старосна структура становништва - недовољна информисаност грађана -недовољан ниво свијести, знања и понашања грађана(пушење, употреба алкохола, недовољна физичка активности неправилна исхрана) - индиферентност грађана -недостатак уређених простора за физичку активност - унутрашње миграције становништва из руралних у урбано подручје Добоја - усмјереност ка лијечењу, а не ка промоцији здравља и превенцији болести
МОГУЋНОСТИ	ПРИЈЕТЊЕ

<ul style="list-style-type: none"> - могућности за спорт и рекреацију - спремност локалне самоуправе за партнерски однос - партнерство здравствених и других установа - умрежавње образовних установа - умрежавање спортских удружења - партнерство са вјерским заједницама и организацијама - коришћење туристичких потенцијала 	<ul style="list-style-type: none"> - низак ниво запослености - низак ниво образовања - разуђеност територије - економска криза - непостојање модела превентивних услуга
---	--

16. ВИЗИЈА И МИСИЈА

Током припреме локалног акционог плана Локална акциона група је поставила слjedeћу визију:

ДОБОЈ – ГРАД ЉУДИ СА ЗДРАВИМ СТИЛОВИМА ЖИВОТА

Мисија

Да се унаприједни квалитет живљења грађана Добоја путем промовисања контроле дувана и алкохола, као и адекватне исхране и појачање физичке активности заједничким дјеловањем свих сектора.

17. СТРАТЕШКИ ОПШТИ ЦИЉ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Стратешки циљ: Смањење фактора ризика од одабраних незаразних болести путем промоције контроле дувана и алкохола, као и адекватне исхране и појачане физичке активности становништва града Добоја

Специфични циљеви:

1. Ојачати капацитете надлежних институција и релевантних организација за промовисање здравих стилова живота и превенцију четири фактора ризика за незаразне болести (пушење, употреба алкохола, физичка неактивност, неправилна исхрана).
2. Подићи ниво знања запослених у јавним образовним основним, средњим школама, родитеља, ученика, здравствених радника, запослених у градској управи и организација цивилног друштва о штетности кориштења дувана и алкохола, физичке неактивности и неправилне исхране
3. Извршити мобилизацију заједнице за смањење четири фактора ризика за незаразне болести (пушење, употреба алкохола, физичка неактивност, неправилна исхрана)
4. Обезбједити услове за практиковање здравих стилова живота

Анекс. бр.1

Табела Акционог Плана

Специфични циљ 1: Ојачати капацитете надлежних институција и релевантних организација за промовисање здравих стилова живота и превенцију четири фактора ризика за незаразне болести (пушење, употреба алкохола, физичка неактивност, неправилна исхрана)		Очекивани резултат			Индикатор	
		Оспособљено најмање 50% кључних актера из локалне заједнице			% оспособљених актера из локалне заједнице	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
Едукација кључних актера локалне заједнице на тему стратешког и пројектног планирања	Април-мај 2018	Одржане три радионице	Број радионица Број присутних на едукацијама	Фотографије Листа учесника Извјештаји консултаната	ЈЗУ Институт за јавно здарвство РС	Градска управа Града Добоја; ЈЗУ Дом здравља Добој; ЈЗУ Институт за јавно здарвство РС, Регионални центар Добој; ЈУ ОШ “Радоје Домановић“ Осјечани; ЈУ ОШ „Петар Кочић“ Сјенина Ријека; ЈУ ОШ „Свети Сава“, Добој; Висока медицинска школа здравства Добој;

						<p>Јавна предшколска установа „Мајке Југоваића“ Добој; ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој ; ЈУМедицинска школа Добој Спортскодружење“Про-Геа“ Добој; Рекреациони центар “Athlete“; Школа спорта“Спарта“ Добој; „Фондација“Центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју, Добој; Српска православна црквена општина Добој; Јеврејска општина Добој; Меџлис исламске заједнице Добој; НВО „Мерхамет“ Добој ;</p>
Имплементација политика за окружење без дуванског дима	Јуни-новембар 2018	Најмање 50% јавних, здравствених и образовних установа усваја политике без дуванског дима	% установа које су усвојиле политику без дуванског дима	Документ: усвојена „Политика за окружење без дуванског дима“	Градска управа Града Добоја ЈЗУ Дом здравља Добој; ЈЗУ Болница “Свети апостол Лука“ Добој; ЈЗУ Институт за јавно здравство РС	Градска управа Града Добоја ЈЗУ Дом здравља Добој; ЈЗУ Болница “Свети апостол Лука“ Добој; ЈЗУ РЦ Добој ИЗЈЗ РС; Предшколска установа Основне школе Средње школе

					<p>Регионални центар Добој; ЗУ“ Апотека Јован Јовановић Змај“ Добој; ЗУ Добој Галенфарм; ЗУ Апотека Виталис Добој; ЗУ Апотека Тилиа Добој; ЗУ Апотека Здравље Добој; ЗУ Апотека Беладона Добој; ЗУ Моја апотека Добој; ЗУ Црвена апотека Добој; ЗУ Апотека Medica Добој; ЗУ Апотека Хербафарм Добој; ЗУ Апотека Bella-Nova Добој; ЗУ Апотека „Звезда“ ЗУ Polymed Добој; ЗУ Специјалистички центар „др Бркић Добој;</p>	<p>Више школе Факултети</p>
--	--	--	--	--	--	----------------------------------

					ЗУ“МАКСИМО ВИЋ“ Добој; ЗУ „Панмедик“ Добој j ZU Fresenius Medical Care Centar za ijalizu, Шамац/ПЈ Добој ЈУ Предшколска установа“ Мајке Југовића“ Добој Основне школе Средње школе Висока медицинска школа здравства Добој Виша Техничка школа Павловић Универзитет Добој	
Специфични циљ 2: Подићи ниво знања запослених у образовним основним, средњим школама, родитеља, ученика, здравствених радника дома здравља, запослених у градској управи и организација цивилног друштва о штетности кориштења дувана и алкохола, физичке неактивности и неправилне исхране	Очекивани резултат			Индикатор		
						Успостављен систем преноса знања по принципу “едукатори едукатора” у Дому здравља, основним и средњим школама и повећање нивоа знања за 30% од почетног нивоа Успостављен систем преноса знања по принципу “едукатори едукатора” међу запосленим у градској управи И НВО Повећање нивоа знања ученика за 50% од почетног

<i>Активности</i>	<i>Рок</i> (почетак и крај активности)	<i>Очекивани резултат</i>	<i>Индикатор</i>	<i>Извори верификације</i>	<i>Носиоци и учесници</i>	
					<i>Одговорна институција</i>	<i>Институције које учествују</i>
Едукација просвјетних радника	Мај-јун 2018	Одржане радионице	Број радионица Број едукованих	Фотографије Листа учесника Извјештаји консултаната	ЈЗУ Институт за јавно здравство РС Регионални центар Добој	Јавна предшколска установа „Мајке Југоваића“ Добој ЈУ ОШ “Радоје Домановић“ Осјечани; ЈУ ОШ“ Петар Кочић“ Сјенина Ријека; ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој; ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој ; ЈУ Медицинска школа Добој
Едукација представника родитеља	Мај-јуни 2018	Одржане радионице	Број радионица Број едукованих	Фотографије Листа учесника Извјештаји консултаната	ЈЗУ Институт за јавно здравство РС Регионални центар Добој	Јавна предшколска установа „Мајке Југоваића“ Добој ; ЈУ ОШ “Радоје Домановић“ Осјечани; ЈУ ОШ“ Петар Кочић“ Сјенина Ријека; ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој;

						ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој; ЈУ Медицинска школа Добој
Едукација здравствених радника ЈЗУ Дома здравља Добој	Мај-јуни 2018	Одржане радионице	Број радионица Број едукованих	Фотографије Листа учесника Извјештаји консултаната	ЈЗУ Институт за јавно здравство РС Регионални центар Добој	ЈЗУ Дом здравља Добој
Едукација запоселних у градској управи	Мај-јуни 2018	Одржане радионице	Број радионица Број едукованих	Фотографије Листа учесника Извјештаји консултаната	ЈЗУ Институт за јавно здравство РС Регионални центар Добој ЈУ ИЗЈЗ РС	Градска управа Добој
Едукација просвјетних радника од стране обучених просвјетних радника	Септембар – новембар 2018	Одржане радионице	Број радионица Број едукованих	Фотографије Извјештаји Листа учесника	Едуковани просвјетни радници	ЈУ „Мајке Југовића“ Добој; ЈУ ОШ “Радоје Домановић“ Осјечани; ЈУ ОШ“ Петар Кочић“ Сјенина Ријека; ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој; ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој ; ЈУ Медицинска школа Добој

Едукација ученика	Септембар – новембар 2018	Одржане радионице	Број едукованих	Фотографије Извјештаји Листа учесника	едуковани ученици	ЈУ „Мајке Југовића“ Добој; ЈУ ОШ “Радоје Домановић“ Осјечани; ЈУ ОШ“ Петар Кочић“ Сјенина Ријека; ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој; ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој; ЈУ Медицинска школа Добој
Специфични циљ 3: Извршити мобилизацију заједнице за смањење четири фактора ризика за незаразне болести		Очекивани резултат			Индикатор	
		Успостављено мултисекторско партнерство за смањење четири фактора ризика за незаразне болести			Одлука о именовању ЛАГ, Меморандум о сарадњи	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
Спортским такмичењем и унапређењем физичког васпитања до мотивације за здравље	септембар 2018 и 2019 континуирано	Одржано спортско такмичење средњошколаца, грађана (фудбал, кошарка и рукомет)	Број учесника Број	Фотографије Извјештај одговорне институције	Школе Средњошколског центра	Градска управа Средње школе Грађани Медији

Креативношћу против четири фактора ризика за здравље	Јуни-децембар 2018 и 2019 континуирано	Одржано представљање музичког, ликовног, литерарног, драмског и фотографског стваралаштва ученика, одржано представљање пијаних наочара	Број манифестациј Број учесника Број посјетилаца Број медијских прилога	Фотографије Извјештај одговорне институције	Школе Средњошколског центра	Градска управа Средње школе Основне школе Родитељи Медији
Обуком и викенд бициклизмом до здравља	Јуни - новембар 2018-2019 континуирано	Спроведене обуке безбједне вожње Одржан викенд бициклизма Одржана завршна манифестација	Број обучених особа Број викенда бициклизма Број учесника викенд бициклизма	Фотографије Извјештаји одговорних институција	Спортско удружење – „Прогеа „Добој ЈУ Саобраћајна и електро школа Добој;	Градска управа Дјеца, одрасли и сви грађани Полиција Дом здравља – Служба хитне медицинске помоћи
Организовано представљање здраве хране	Сезонски	Организовано представљање здраве хране	Број излагача Број посјетилаца	Фотографије Извјештаји одговорних институција	Удружења пољопривредних произвођача	Градска управа Произвођачи хране
Организовање наградног конкурса за ученике основних школа позоришна представа – саобраћајци у контроли алкохола	Септембар-новембар 2018 и 2019	Спроведен конкурс 2018 и 2019	Број пријављених на конкурс, број учесника и број грађана	Фотографије, Извјештаји одговорних	ЈУ ОШ „Свети Сава“ Добој	Основне школе Грађани Медији
Дјеца у саобраћају	Септембар-	Одржано	Број	Фотографије,	ЈУ ОШ“ Петар	Основна школа

	новембар 2018 и 2019	представљање дјеца у саобраћају	манифестациј Број учесника Број посетилаца Број медијских прилога	Извјештаји одговорних	Кочић“ Сјенина Ријека	Родитељи полиција
Организовање малог јесењег карневала	Септембар– октобар 2018-2019	Организован карневал (предшколци маскирани у храну у виду дечије приамиде хране)	Број предшколаца Број васпитача	Фотографије Извјештаји одговорних	Предшколска установа	Градска управа Добоја Предшколска установа Основне школе Средње школе Грађани Полиција Медији Полиција
Организовање радионица здравог кувања са родитељма предшколаца	Октобар - новембар 2018 и 2019	Одржане радионица Укључено најмање 100 родитеља	Број радионица Број родитеља Број дјеце Број васпитача	Фотографије Извјештаји	Предшколска установа	Градска управа Добоја Предшколска установа ЈЗУ ИЗЈЗ РС РЦДобој Родитељи Медији
Програм раног откривања фактора ризика код дјеце основних и средњих школа и студената	2018-2019 Континуирано по плану	Спроведено мјерење тјелесне тежине, висине, крвног притиска, обим струка,	Број контролисаних ученика Број ученика са откривеним факторима ризика	Фотографије Извјештаји одговорних институција	ЈУ Медицинска школа Добој Висока медицинска школа здравства Добој	ЈУ Медицинска школа Добој Виосока медицинска школа здравства Добој Основне школе Средње школе

Програм раног откривања фактора ризика за здравље одраслог становништва	2018-2019 Континуирано	Спроведено откривање фактора ризика у радним организацијама и свим подручним амбулантама	Број контролисаних особа Број контролисаних параметара Број особа са откривеним факторима ризика	Фотографије Извјештаји	ЈЗУ Дом здравља Добој ЈЗУ Болница“СВ. Апостол Лука „ Добој Приватне здравствене установе	ЈЗУ Дом здравља Добој ЈЗУ Болница“СВ. Апостол Лука „ Добој Приватне здравствене установе Висока медицинска школа здравства Добој Грађани Медији
Организовање планинарења	2018-2019	Спроведено планинарење најмање 6 годишње	Број организованих планинарења Број учесника, Дужина пређене стазе, Број медијских прилога,	Фотографије Видео записи и Извјештаји	Планинарско друштво „Преслица“	Градска управа Добоја Планинарско друштво“Преслица“ Добој Грађани Спортска удружења Чланови ЛАГ Удружење дијабетичара „Дијабета“ Добој
Програм унапређења превентивних услуга дјеце предшколског и школског узраста	Континуирано 2018-2019	Провођење превентивних прегледа приликом вакцинације,	Број дјеце, број дјеце са откривеним факторима ризика	Фотографије Видео записи и Извјештаји	ЈУ Дом здравља Приватне здравствене установе	ЈЗУ Дом здравља Добој , Дјеца предшколског и школског узраста, Родитељи,
Увођење праксе петоминутне вјежбе у основним школама	Континуирано 2018-2019	Уведена пракса петоминутних вјежби на сваком првом часу у првој смјени, Уведена пракса правилног сједења,	Број дјеце која учествују у петоминутним вјежбама и пракси правилног сједења	Извјештаји одговорних институција	Висока медицинска школа Основне школе града Добој	Висока медицинска школа здравства Добој Основне школе града Добој Наставници физичког васпитања Дјеца, председници у разреду

Изађи и тренирај у парку	Континуирано 2018-2019	Уведена пракса организованих бесплатних тренинга у парку 2 пута мјесечно	Број тренинга Број учесника	Фотографије Видео записи и Извјештаји	„Атлетхе клуб“	Спортска удружења Плесни студио
Специфични циљ 4: Обезбједити услове за практиковање здравих стилова живота		Очекивани резултат			Индикатор	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
Обезбјеђење бициклическе саобраћајне инфраструктуре у главној улици	Јун-октобар 2018	Обезбјеђена саобраћајна инфраструктура у главној улици	Обиљежене бициклическе стазе у метрима, број знакова	Релевантан извјештај надзорног органа	Градска управа	Градска управа Добоја Спортско удружење „Про- геа“ Добој Саобраћајно-техничка школа Добој, Центар јавне безбједности Добој
Уређивање игралишта и фискултурних сала	Јуни- новембар 2018	Уређено најмање једно јавно, једно школско и једно предшколско	Број уређених јавних игралишта Број уређених школских	Фотографије Извјештај	Градска управа и Школе средњошколског центра	Градска управа Добоја, Средњошколски центар Предшколске установе, Спорти клубови Родитељи

		игралиште и најмање једна фискултурна сала, базен затвореног типа и стаза за шетање	игралишта Број уређених предшколских игралишта Број уређених фискултурних сала, стаза за шетање и базена затвореног типа			
Обезбјеђивање опреме за музичко, ликовно и фотографско стваралаштво	Јуни-новембар 2018	Набављен материјал	Број реквизита за стваралаштво	Извјештаји	Средње, основне школе, предшколске установе градска управа	Градска управа ЈЗУ Дом здравља Добој Центар за дјецу и омладину са сметњама у развоју
Могућност набавке и измјена садржаја већ постојећих аутомата у јавним установама	2018	Уклоњени аутомати са нездравим садржајем или замијењен садржај	Број уклоњених аутомата или аутомата са измијењеним садржајем	Извјештај Фотографије	Градска управа, Центар за културу града Добој Јавне установе	Градска управа Јавне установе Центар за културу и образовање Добој Медији
Организовање културних манифестација на отвореном простору Добојске тврђаве	2018 и 2019	Број одржаних манифестација	Број учесника	Извјештаји Видео записи фотографије	Градска управа	Јавне градске установе
Набавка справа за вјежбање на отвореном	Јуни-новембар 2018	Извршено постављање (монтажа) у градском парку	Број реквизита Број корисника	Извјештаји Видео записи фотографије	Градска управа	Градска управа Спортска удружења Медији

Уређење простора градског парка за провођење организованих физичких активности и обиљежена медицинска стаза (дио стазе за дозирану шетњу)	Јуни-октобар 2018	Уређен простор	Број учесника	Извјештаји фотографије	Градска управа	Градска управа Спортска удружења Медији
Уређење дијела простора у дворишту Дома здравља – „Терапијска башта“	Септембар-новембар 2018	Уређен простор	Број корисника	Извјештаји фотографије	Дом здравља Градска управа	Дом здравља - запослени Корисници ЦМЗ-а Удружење лијечених алкохоличара Добој Грађани

Број:02-022-1046/18

Добој, 05.07.18 год.

ГРАДОНАЧЕЛНИК

Обрен Петровић